СВОБОДА — SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК — UKRAINIAN DAILY

РІК LVI. Ч. 94. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, ПЯТНИЦЯ, 23-го КВІТНЯ 1948. — No. 94. JERSEY CITY and NEW YORK, FRIDAY, APRIL 23, 1948. VOL. LVI.

ТРИ ЦЕНТИ в Зл. Д. Америки; ПЯТЬ ЦЕНТІВ Закордоном. Тел. „Свободи": BErgen 4-0237, 4-0807 — Тел. У. Н. Союзу: BErgen 4-1016. THREE CENTS in the United States; FIVE CENTS Elsewhere

ФЕДЕРАЛЬНИЙ СУД ЗАБОРОНИВ ВУГІЛЬНИЙ СТРАЙК НА 80 ДНІВ

Вашингтон, 21 квітня. — Не зважаючи на доручення голови майнерської юнії Джана Л. Луїса, щоб шахтярі мягкого вугілля вернулися негайно до праці, федеральний суддя, Т. Алан Голдсборо, видав заборону страйку на час 80 днів на підставі закону Тефта-Гартлія. На судовім переслуханні в суді помічник федерального прокуратора доводив, що багато вуглекопів ще не вернулося до роботи. Адвокат майнерської юнії твердив, що страйку загалом нема. Суддя став на становищі, що страйк продовжується й тому видав його заборону.

Серед спору над покінченням страйку полонила уми вістка, що Езра Ван Горн, який брав участь у наладнуванні спору в справі старечої пенсії для майнерів, вніс до федерального суду позов, щоб примінити виплачування пенсії по $100 на місяць. Езра Ван Горн зажадав від суду ствердження, чи рішення Ради Завідателів майнерського Фонду Добробуту, є правне. Ван Горн є завідателем того фонду і під час вирішування спору спротивився признанні пенсії. За пенсію голосували два інші тростіси, а це Луїс і новоназначений сен. Брустер. Внесення позву викликало ще більше замішання серед інересованих кол, бо суд може застановити виплату пенсій доки ця справа не буде правно вирішена.

$117,000 НАГОРОДИ ЗА ВИСЛІДЖЕННЯ НАПАСНИКА РУТЕРА.

Дітройт.—Пострілений предсідник автомобілевої юнії, Волтер П. Рутер, находиться „поза небезпекою", як стверджують лікарі. Його рана, яку він дістав внаслідок револьверського замаху невідомого напасника на його життя, показується лекшою, ніж зпочатку здавалося. Негайно після атентату появилися різні голоси з осудом кримінального вчинку. Юнія Юнайтед Отомобил Воркерс визначила нагороду $100,000 за приловлення злочинця, місто Дітройт призначило $10,000, відділ юнії, до якого належав Рутер, призначив $1,000, юнія візників з Індіянаполис $5,000, крім того призначила $500 комуністична організація тому, що появилися підозріння, що це комуністи виконали замах. Деякі інші організації призначили менші суми, разом $117,000 на вислідження напасника. Генрі Форд, голова Форд Мотор Компані, в якого юнія має найбільше робітників, прислав до шпиталю квіти для раненого Рутера.

ФОРЕСТАЛ ОЦІНЮЄ НА 45 БІЛЬЙОНІВ ВИДАТКИ НА ЗБРОЄННЯ.

Вашингтон. — Секретар оборони Джеймс Форестал предявив поправлений плян узброєння, який має бути виконаний впродовж 3 років коштом 45 більйонів долярів. Головний натиск клав секретар на повітряну силу, одначе твердив, що вона не повинна обіймати 70 повітряних одиниць, а лише 66. Перший проєкт вимагав 55 таких одиниць, палата репрезентантів ухвалила 70, а це може викликати захитання рівноваги між поодинокими родами зброї, твердив секретар.

ЖІНОК НЕ ПРИЙМАЮТЬ ДО ПРАВИЛЬНОЇ АРМІЇ.

Вашингтон.—Палата репрезентантів ухвалила, щоб жінок не приймати до правильної армії, все одно, чи це будуть Вакс, Вейвс, чи корпус маринарки. Сенат давніше ухвалив, щоб ці жіночі військові одиниці були зараховані до правильної збройної сили. Палата ухвалили зарахувати їх до резервових відділів.

НЕ МІЛЬЙОН, А ТРИ МІЛЬЙОНИ БЕЗПЛАТНИХ КУХАРСЬКИХ КНИЖОК.

Вашингтон. — Департамент рільництва збільшив наклад кухарських книжок з 1 мільйона примірників на 3 мільйони щоб їх роздати між домашні хазяйки зовсім даром. Книжка містить вказівки, як приладжувати харчі, щоб заощадити харчові припаси в краю. Крім цього книжка буде помічна для таких господинь, які хочуть заощадити видатки на утримання дому. Книжка подає 150 головних страв, які дають найбільше поживи найменшим коштом. Книжка появиться в прилюднім ужитку щойно з кінцем тижня.

НОВА ШТУЧНА ГУМА ПРИ ДОПОМОЗІ ХЕМІЧНОЇ РЕЧОВИНИ.

Шікаго. — Нову синтетичну гуму для всяких потреб придумало Американське Товариство Хеміків, як це виявив проф. Аврі Мортон з Інституту Технології з стейту Масесусетс. Мартон показав, як при допомозі кількох крапель хемічної речовини, можна зробити великі припаси гуми з газу, який добувається при рафінуванні земного олію. Нова гума називається алфін і є така сильна, що Америка перестане вживати природної гуми. Вона надається для виробу автомобілевих опон.

ДАРИ З ФУНДАЦІЇ РАКЕФЕЛЕРА ПОНАД 23 МІЛЬЙОНИ.

Ню Йорк. — Упродовж 1947 року Фундація Ракефелера роздала $23,413,515 на різнородні добродійні цілі. Є це найвища сума дарів упродовж 35 літ існування фундації. Значна частина фондів пішла на бібліотеки в університетах, на лябораторії в різних інститутах, а головно в інститутах для допомоги воєнних калік в Европі. Загалом на европейські цілі признано $5,584,469.

ВІДПАДКИ З АТОМОВОЇ БОМБИ ПОМАГАЮТЬ НА НЕДУГУ РАКА.

Вашингтон. — Комісія Атомової Енергії звідомляє, що насичені радіюванням матеріяли при виробі атомової бомби є неоціненим засобом для лікування недуги рака. В додатку ці відпадки є майже безплатні і діють так, як досі діяв лише рад. Для лікувальних цілей надається найліпше ізідіювані кобальт, каже комісія.

Совєти вже готові до війни — говорять у конгресі

Вашингтон, 21. квітня. — Уся продукція Росії під теперішню пору є більша ніж була перед війною, а ще більша її спроможність виробляти воєнний виряд, як про це видали звідомлення обі конгресові комісії про чужинну допомогу. Предсідник комісії палати репрезентантів, Крисчієн А. Гертер, заявив, що не треба вірити загально розголошуваним вісткам, наче б Росія не мала сили вести війну проти Злучених Держав. Совєтські прихильники, каже Гертер, вказують на зубожіння Росії після останньої війни внаслідок велетенського знищення і це ніби перешкоджає її пуститися на агресію. Одначе, на підставі статистики, яку можна дістати і на підставі різних урядових совєтських оповісток, можна ствердити, що Росія тепер є півтора раза більше готова до війни ніж була в 1940 році, коли то війна з Німеччиною вже була очевидна. Гертер виказав цифрами, як стоїть тепер готовість Росії в порівнанні з готовістю перед останньою війною.

СОВЄТИ МОЖУТЬ ЗАПРОПОНУВАТИ АМЕРИЦІ ПЕРЕГОВОРИ

Вашингтон. — Після поразки Совєтів під час голосування в Італії треба надіятися якогось їхнього кроку в міжнародній політиці, щоб нагородити собі втрати. Тому, що прихильники Совєтів, деякі в найліпшій вірі, домагаються, щоб президент Труман зійшовся з маршалом Сталіном на розмову в справі вирівнання непорозумінь в дипломатичних колах думають, що Росія вийде з такою пропозицією в якійсь формі, як про це довідується кореспондент щоденника Ню Йорк Таймс, Артур Крок. Одначе тому, що Росія заключає різні договори лише на те, щоб їх опісля поломити, американські політичні кола мусять бути приготовані на новий совєтський трюк. Він міг би мати на цілі лише відвернення уваги світу від нових потягнень Росії, і тому був би дуже небезпечним, думає Крок.

ПРОТИКОМУНІСТИЧНА РЕЗОЛЮЦІЯ НА МІЖАМЕРИКАНСЬКІЙ КОНФЕРЕНЦІЇ

Богота, Кольомбія.—Злучені Держави натаврували міжнародний комунізм як цілковито противний до поняття свободи і взвали всі американські республики щоб його поборювали. Оце зміст резолюції, яку мають наперед передискутувати делегації поодиноких республик і тоді вона мала б бути ухвалена на повнім засіданні конференції. Крім протикомуністичної резолюції досліджують делегати вісті про наїзд Нікараґви на Коста Ріку. Коли б це показалося правдою, тоді конференція заїняла б якесь становище в цій справі.

ЗАПОВІДАЮТЬ РЕЗИГНАЦІЮ АМЕРИКАНСЬКОГО АМБАСАДОРА У ВАРШАВІ.

Варшава, 22. квітня. — Американський амбасадор у Варшаві, Стентон Ґріффіс, виїхав вчора на короткий відпочинок до Франції, звідкіль виїде до Вашингтону на нараду з департаментом стейту. Загально вважається, що після повороту до Вашингтону Ґріффіс зрезигнує.

ГАРИМАН МАНДРІВНИМ АМБАСАДОРОМ ПРИ ГОФМАНІ

Вашингтон. — Президент Труман назначив дотеперішнього секретаря торгівлі В. Аверела Гаримана мандрівним амбасадором для допомоги Павлові Гофманові Адміністраторові Економічної Кооперації при виконанні Пляну Маршала. Завданням Гаримана буде звести докупи діяльність Програми Видужання Европи в різних країнах. Його урядовий титул буде Закордонний Представник Злучених Держав, а платня $25,000 річно. Гариман зголосив свою резигнацію з становища секретаря торгівлі негайно, як лише вернувся з Боготи, де він брав участь в Міжамериканській Конференції. Заки він став секретарем торгівлі, він був амбасадором до Совєтів і амбасадором до Англії.

В ЖЕНЕВІ ЗАКІНЧИЛАСЯ МІЖНАРОДНА ПРЕСОВА КОНФЕРЕНЦІЯ

ПРИЙНЯТО АМЕРИКАНСЬКУ КОНВЕНЦІЮ ПРО СВОБОДУ ПРЕСИ ВСУПЕРЕЧ ВОЛІ СОВЄТІВ.

Женева, 22. квітня. — Вчора тут закінчено міжнародну конференцію свободи преси та інформацій, що в рямках статуту ОД почалася тут 23. березня. Під час нарад виявилися діяметральні розбіжності щодо поняття свободи преси та її завдань між демократичними і совєтськими представниками. Проте, совєтський бльок був в меншості і конференція, не зважаючи на совєтську опозицію, більшістю голосів прийняла цілий ряд постанов і рішень, що створюють базу для дальшої нормалізації і точного означення понять свободи преси та інформацій в світі. На своїй кінцевій сесії конференція прийняла ще більшістю голосів американську конвенцію, призначену на допомогу закордонним кореспондентам в усіх країнах. Майже всі рішення конференція прийняла великою більшістю голосів.

Британія провірює своє становище в справі Палестини

Лондон, 22. квітня. — Після свого рішення зрезигнувати зі свого мандату в Палестині з днем 15. травня, британський уряд кількакратно і з цілою рішучістю заявляв, що він відмовляється від будьякої участи в дальшому полагоджуванні палестинської справи, зокрема від такого полагодження, на яке згори не погодилися б жиди і араби. Вчора з добре поінформованих джерел заявили, що уряд Великої Британії рішив провірити своє становище в цій справі, головно як іде про американську пропозицію щодо встановлення міжнародного протекторату. З цих самих джерел заявляють, що британський уряд готов цілком забути свою дотеперішню ролю в Палестині і разом з Америкою та іншими членами О.Д. причинитися до міжнародної розвязки цеї дразливої справи.

СИЛЬНА ОПОЗИЦІЯ ПРОТИ АМЕРИКАНСЬКОГО ПЛЯНУ ЩОДО ПАЛЕСТИНИ.

Лейк Соксес, Н. Й., 22. квітня. — Американський плян, щоби в Палестині встановити міжнародний протекторат, натрапляє на сильну опозицію в політичному комітеті цего надзвичайного загального зібрання О.Д. Американську пропозицію, щоби справу віддати відразу до Протекторатного Комітету О.Д., вчора піддержала тільки Бразилія. Натомість гостро проти неї виступив Совєтський Союз та всі його сателіти, заявляючи, що плян цей „дуже далекий" від ухвали в політичному комітеті. Тимчасом з Єрусалиму надходять дальші вістки про затяжні бої між арабами і жидами та про дальшу мобілізацію сил по обох боках.

НОВИЙ ПРОТИ-НАЦІСТСЬКИЙ ЗАКОН В АВСТРІЇ.

Відень, 22. квітня. — Австрійський уряд ухвалив сьогодні новий закон, на підставі якого мали б бути покарані колишні „малі нацисти". Біля 500,000 осіб підпадало б ще цему законові.

РАДА БЕЗПЕКИ ПОГОДИЛАСЯ НА ПЛЕБІСЦИТ В КАШМІРІ.

Лейк Соксес, Н. Й., 22. квітня. — Після майже чотирьох місяців дебат, Рада Безпеки О.Д. наостанці погодилася вчора на пропозицію плебісциту в провінції Кашмір, на підставі якого 4,000,000 мешканців цеї індійської країни мали б заявитися куди вони хочуть належати, до Індії, чи Пакистану. Не зважаючи на протест Пакистану та Індії, Рада Безпеки встановила окрему комісію, яка має заїнятися практичним переведенням плебісциту.

СОЮЗ 22 ІНДІЙСЬКИХ КНЯЗІВСТВ.

Ню Делгі, Індія, 22. квітня. — Сьогодні 22 князівства в центральній Індії мали б підписати договір, на підставі якого їхні території були б злучені в один „Мальвійський Союз". Це було б дальшим успіхом в консолідаційному намаганні індійського уряду, який від часу проголошення незалежности Індії в серпні минулого року вже зредукував відоме розбиття Індії з 562 князівств до приблизно 30.

СОВЄТИ ПРОДОВЖУЮТЬ ПІДРИВНУ РОБОТУ НА КОРЕЇ.

Сеул, Корея, 22. квітня. — Всупереч всім своїм зобов'язанням та рішенням О.Д. совєтські власті продовжують свою підривну роботу на Кореї, подібно як це роблять в усіх інших частинах світу. Сьогодні тут заповіджено, що в совєтській зоні вже все приготовано до „всекорейської" конференції, на якій мав би бути створений „національний уряд" для цілої Кореї, хоча в тих самих цілях перебуває в американській зоні цеї країни окрема комісія О.Д.

ПІСЛЯ ВИБОРІВ В ІТАЛІЇ

ХРИСТИЯНСЬКІ ДЕМОКРАТИ ЗДОБУЛИ АБСОЛЮТНУ БІЛЬШІСТЬ.

Рим, 22 квітня. — Італійський міністер внутрішніх справ заявив, що на підставі здобутої у виборах перемоги партія християнських демократів матиме в Національній Асамблеї 307 послів на всіх 574, отже абсолютну більшість навіть в порівнанні з усіми іншими партіями. Відношення в сенаті дещо інше, хоча і там християнські демократи здобули 130 мандатів на всіх 237 виборних сенаторів. Проте, з так званих „автоматичних", або іменованих сенаторів більша частина припадає популярному фронтові. Абсолютну більшість в сенаті християнські демократи матимуть разом з іншими демократичними партіями, що будуть включені до коаліційного уряду. Святкуючи цю велику перемогу, християнсько-демократичний премієр Альціде де Гаспері звернувся вчора ввечорі до своєї партії, взиваючи її запевнити італійському народові „свободу політичних партій, свободу зібрань і свободу праці". Християнські демократи матимуть в Асамблеї вею силу, щоби перевести в життя свою програму реформ і володіти країною.

КІНЦЕВІ ПІДСУМКИ ІТАЛІЙСЬКИХ ВИБОРІВ.

Рим, 22 квітня. — —Офіціяльно проголошені кінцеві підсумки історичних італійських виборів дають такий образ: поодинокі партії здобули голосів: Християнські демократи— 12,751,841 (48.7%); Комуністичний народний фронт — 8,025,990 (30.7%); Праві соціялісти — 1,860,528 (7.1%); Національний бльок 1,100,156 (3.8%); Монархісти — 729,987 (2.8%); Республиканці — 650,413 (2.5%); Інші партії — 1,144,012 (4.4%).

Розподіл місць в палаті послів виглядатиме так: Християнські демократи матимуть 307 послів; Комуністичний фронт — 182; Праві соціялісти — 33; Національний бльок — 18; Монархісти — 14; Республиканці — 9; Інші партії — 11. В сенаті Християнські демократи матимуть 151 сенаторів; Комуністичний фронт — 115; Праві соціялісти — 25; Національний бльок — 18; Незалежні — 18; Монархісти — 6; Республиканці — 6; Інші партії 11.

КОМУНІСТИ ПРИЗНАЮТЬСЯ ДО ПОРАЗКИ.

Рим, 22 квітня. — Частина італійської комуністичної преси це дальше продовжує кампанію, що вибори були неправильні, а частина вже відверто признає свою поразку. Комуністичний провідник Тольяті говорив, що італійські вибори були перевірені Америкою, яка грозила Італії голодом, навипадок перемоги комуністів. Тольяті додав, що хоча італійські вибори „не були вільні" і комуністи програли, проте вони не думають вжити сили для перевороту.

КИТАЙ ДОМАГАЄТЬСЯ ВІД СОВЄТІВ РЕСПЕКТУВАННЯ ДОГОВОРУ.

Нанкінг, 22 квітня. — Комітет закордонних справ китайського парляменту ухвалив сьогодні резолюцію, взиваючи уряд домогтися від Совєтського Союзу, щоб той респектував китайсько-совєтський договір з 1945 року. Ідеться Насамперед про те, щоби Совєти звернули Китаєві майно, головно машинерії з Манджурії, яку вони загарбали під час окупації.

„ВЕЛИКИЙ ДЕНЬ ДЛЯ ЕВРОПИ".

Бідо поздоровляє де Гаспері з перемогою.

Париж, 22 квітня. — Французький міністер закордонних справ Жорж Бідо вислав особисту телеграму італійському премієрові де Гаспері, поздоровляючи його з великою перемогою у виборах. Перемогу демократії в Італії Бідо називає „великим днем для Европи" та для християнської цивілізації і вважає її провідним світлом для дальшого розвитку подій. Похід комунізму Італія зупинила на кордонах Трієсту — твердить Бідо.

„ЦЕТЕРУМ ЦЕНЗЕО" ВИНСТОНА ЧОРЧИЛА.

Лондон, 22 квітня. — Винстон Чорчил, промовляючи вчора на річній конференції жіночого комітету консервативної партії, остерігав перед злудою, що поразка комуністів у виборах в Італії означає припинення або зменшення комуністичної загрози. Він говорив: „Я чую, як нарід говорить про совєтську загрозу та інтриги, кажучи: „досі і не дальше". Ми не сміємо себе обдурювати. В Европі ніколи не буде тривкого миру, як довго азійський імперіялізм і большевицька влада панує над цілою центральною та східною Европою".

У ВІДНІ НЕ ОДЕРЖАНО СОВЄТСЬКОГО ПРОТЕСТУ.

Відень, 22 квітня. — Заповідженого совєтською агенцією ТАСС совєтського протесту проти хвилевого придержання совєтських людоловів у Відні американські власті ще досі не одержали. Американці теж не беруть серіозно совєтських погроз про „зірвання співпраці".

ПЕРЕНЕСУТЬ НАЦІСТСЬКИХ ЗЛОЧИНЦІВ.

Берлін, 22 квітня. — Американські і британські окупаційні власті задумують запропонувати перенесення 7 головних націстських злочинців з Берліна до іншої тюрми. Засуджені свого часу націсти і які не одержали кари смерти разом з Ґерінґом, Рібентропом та іншими, відбувають тепер свою кару в тюрмі на Шпандау у Берліні. На цілу тюрму, що має 700 келій, їх тільки сімох, тоді як відчувається недостачу тюремного приміщення на інших злочинців.

ЩЕ ОДИН БУВШИЙ КОРОЛЬ ЇДЕ ДО АМЕРИКИ.

Лондон, 22 квітня. — Бувший югославський король Петро, позбавлений трону в листопаді 1945 р., виїжджає кораблем „Квін Елизабет" до Злучених Держав. В розмові з кореспондентами король висловив думку, що Плян Маршала повинен бути поширений теж і на визвольні рухи поневолених большевизмом народів.

SVOBODA
UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893

Ukrainian newspaper published daily except Sundays, and holidays by the Ukrainian National Association, Inc. at 81-83 Grand Street, Jersey City 3, N. J.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N.J. on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for Section 1130 of Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918.

ПЕРЕДПЛАТА:		SUBSCRIPTION RATES:	
На рік	$7.00	One year	$7.00
На пів року	$3.75	Six months	$3.75
На три місяці	$2.00	Three months	$2.00
В Джерзі Сіті і закордоном:		Foreign and Jersey City Rates:	
На рік	$10.00	One year	$10.00
На пів року	$ 5.25	Six months	$5.25
На три місяці	$ 2.75	Three months	$ 2.75
Число з понеділка (англійською Частиною):		Monday's issue (the Ukrainian Weekly, English language supplement):	
На рік	$2.50	One year	$2.50
На пів року	$1.50	Six months	$1.50

Classified Advertising Department, 597—7th Ave., New York 18, N. Y. BRyant 9-0582.

Кожна зміна адреси коштує 10 центів.

За оголошення редакція не відповідає.

Адреса: "SVOBODA." P. O. Box 346. JERSEY CITY 3. N. J.

ПРОГРА ЛУЇСА

Хоч суддя Т. Алан Голдсборо видав у Вашингтоні такий присуд, яким визнав Джана Л. Луїса, голову Юнайтед Майн Воркерс оф Америка, як і цілу майнерську юнію винними і покарав їх за легковаження суду та невиконання судового приказу, то в дійсності винною є тільки одна особа. Цею особою є — Луїс. Друга програ Луїса у вашингтонськім суді є другою програю його диктатури, його непогамованої амбіції, а не програю майнерів та їх справедливих домагань, бо в присуді не іде про майнерську пенсію, а тільки про непослух владі, судові. Справа зі старечою пенсією наразі полагоджена.

Тому, що Луїс готов далі баламутити майнерів і показувати себе у цьому випадку таким, що терпить за майнерську долю, подамо дещо з історії цеї майнерської пенсії, яка дала тепер притоку до вугільного страйку.

Справа зі старечою майнерською пенсією, як знаємо, не нинішня; вона тягнеться довгий час. Сама вона, очевидно, слушна і щодо цього не може бути двох думок. Така пенсія майнерам належиться і вони були б її вже мали минулого року, точніше в листопаді 1947 року, коли б тільки був цього захотів Луїс. Щобільше, майнери були б тоді дістали цю пенсію на куди кращих умовинах, як вибороли її цього року, бо згідно з пропозицією минулого року ця пенсія виносила б $100 тижнево для усіх майнерів, що покінчили 60 років життя, а не, як тепер, 62 роки. Були ще інші поліпшення, яких тепер майнери не дістали, а які пропонував тодішній посередник, нюйорський адвокат Томес Морей. Як би Луїс був тоді погодився, були б на цьому скористали не тільки майнери, але не було б і теперішнього майнерського страйку, шкідливого для майнерів і цілої краєвої господарки, як і для справи рятування світу. Та гордому Луїсові захотілось показати свою впертістю, що він таки є „бос" у цілому робітничому русі, хоч зорганізоване робітництво отягається визнати його начальним зверхником. Він пропозиції відкинув, бо захотів бути далі на політичному овиді, так, щоб усе оберталось біля його особи як найважнішої в державі. Ця честилюбивість Луїса напитує йому та майнерській юнії багато непотрібного клопоту. Через неї відвертаються від нього навіть такі ліберали, які завжди його підпирали, симпатизуючи з майнерами, чи взагалі з робітництвом та його змаганнями до поліпшення своєї долі.

Луїс ввійшов отсе в конфлікт не з вугільними баронами й капіталістами, але зі законом, з конституційним порядком, з судовим приказом. У цей конфлікт він потягнув нерозумно ще й майнерську юнію. Таким своїм поведенням він викликав крізу теж і в юнії, так, що майнерам треба тепер добре подумати, що їм далі робити, бо тепер мають до діла з державною владою, зо законом. Їм належаться ще більші права, полекші й забезпеки і вони мусять в цьому напрямі далі працювати, щоб усе те здобути. Проти Луїса, який до цього змагає, ми не виступаємо. Зате Луїса-демагога, що змішує з долею майнерів свої політичні амбіції, вважаємо таким, що шкодить майнерам і цілій робітничій справі.

Президент між журналістами

Минулої суботи виголосив президент Труман на обіді Американського Товариства Редакторів у Вашингтоні промову, про яку не було згадки в редакційних статтях великих газет. У новинкарських вістях була лише згадка, що президент виголосив 15-мінутову промову, в якій підніс потребу спинити інфляцію, домагаючись від конгресу прийняти в тій цілі ті його 10 точок, які він видвигнув при відкритті теперішньої сесії конгресу.

В останніх часах, головно після зміни становища Америки в справі Палестини, появилися в різних щоденниках голоси критики на адресу Трумана, які представляли його як людину нерішучого характеру і безпорадного серед теперішнього світового і внутрішньо-америк. хаосу. Були теж голоси, які вказували, що внаслідок такої непорадности президента сама Америка тратить на значенні у світі.

Коли ж ще з такої нагоди, як от обід для журналістів, газети не подали нічого особливого про промову президента, то це викликало загальне здивування.

Та в день-два після згаданої промови почали появлятися з-під пера газетних колумністів не звіти з промови президента, а опис враження, яке робила його промова. Більшість приявних журналістів це члени Республиканської партії, отже політичні противники президента Трумана, який вийшов з вибору Демократичної партії. Не зважаючи на приналежність до конкуренційної партії, вони з великим признанням віднеслися до Трумана, як людини. Вони пізнали в ньому людину не в тій частині промови, що була наперед написана і передана по радіо, але в другій промові, яку виголосив Труман до зібраних „поза записки" і на яку не можна покликуватись. Тому, що це є промова президента як громадянина, а не як найвищого урядовця, вона віддзеркалює особу президента. Він, маючи перед собою відповідальних інтелектуалів, міг розговоритися без боязні, щоб хтось з них використав його слова для політичних цілей.

Колумніст Дейвид Лоренс стверджує, що промова Трумана робила враження природности і простоти. „Багато редакторів говорили опісля, що коли б Труман відкинув на бік формальні промови, а заговорив у такий самий щирий і природний спосіб на всіх зібраннях, то він виявив би себе цілком іншою особистістю. Те, що президент сказав, не було нічим новим, казали вони. Одначе в його словах пробивалася щирість, а його голос вказував на його талант уміти говорити з переконанням. Коли Труман був у сенаті, він мав нагоду промовляти без підготови і без потреби давати до перегляду і до точної аналізи кожне речення й він мав теж приємність висловити свою особисту думку.

„Та як людина стане президентом, його остерігають, що кожний зворот мусить бути так переданий, щоб не було сумніву, який буде його вислід. Одначе треба сумніватися, чи користі з такої надзвичайної обережности покриють некористі, які вказують на штучність промови. В деяких випадках президенти мусять навіть бути приготовані, що мусять у свою промову вмістити записки, написані наперед кимінним і штучно вставлені в його промову так, що можна зміцця пізнати, що це ані не є думка, ані не стиль президента... Часом записки, написані якимись посторонніми організаціями, відкривають, що цілі уступи, які ввійшли у промову президента, складені так, що їх ніяк не можна було переробити.

„Все те є складовою частиною президентського звичаю, який наказує обговорити багато різнородних предметів, щоб люди знали, що теж і президент з ними обзнайомлений" — пише Лоренс.

У передаванні своїх вражінь іде ще дальше вашингтонський політичний кореспондент бостонського „Монітора". Він теж каже, що Труман повинен подерти всі писані промови, а говорити без записок так, як він говорив в суботу. Тоді промови Трумана були б такі, яким є він самий. Приявні на другій частині промови журналісти пізнали його, як людину „чистого характеру, скромности і моральности щодо цілей", каже Друмонд. Це „одуховнює Труманову оцінку ролі Америки в світі і зеднало йому серед журналістів пошану, зрозуміння і добру волю".

Після передання такого враження з Трумановоі промови Друмонд застерігається теж, що не може наводити слів президента, одначе твердить, що змістом його промови були справи, які він уже давніше обговорював деінакше і тому передає погляди президента на декілька справ. Так, наприклад, твердить, що президент переконаний, що Росія не хоче дійти до порозуміння зі Заходом, доки не впевниться, що вона вже забрала з повоєнної Европи все, що далося забрати серед хаосу. Труман вірить, що ще за наших часів можна осягнути мир, якщо Америка переведе в життя Плян Маршала, який має на цілі поставити Америку рішуче на боці свободи. Коли Москва переконається, що вона не зможе опанувати Европи, тоді вона стане до правдивої співпраці.

Вертаючися ще раз до самої промови президента з суботи, він признає що з огляду на політику, приявні республиканські журналісти не будуть його прилюдно піттримувати, одначе зможуть подати справедливу оцінку про добрі прикмети Трумана і не будуть його збувати з легким серцем.

А що як справді війна?...

В Америці говориться тільки про можливість війни, але що говорять про це в Европі?

Там народ рахувався з можливістю війни ще тоді, коли тут ніхто й гадки про неї не мав. Там люди калькулювали просто:

Ціль большевиків завоювати світ. Очевидно не зразу цілий, але ступнево. Бачили, що західні демократії досить легко віддали їм східню і середущу Европу, то чому не сягнути і дальше на захід. Одначе кожний розумів, що той марш на захід не може піти поза деякі границі. Інакше загнеться відпір. Захід додумається до того, що врешті треба це все спинити.

Отже зачнуться нові збровння. Знов зі збровннями так водиться, що годі готуватись до війни у нескінченість. Це багато коштує і вичерпує людські нерви. Захід, переконавшись чим дише схід, не запестане збровневих перегонів. Це все мусить колись дійти до кульмінаційного вершка і тоді один вихід — війна.

Так розумували люди в Европі ще весною 1945 року, хоч знали, що до критичного моменту ще мабуть досить далеко.

Нині — можна сказати — той — той момент наближається. Тому і питають себе українці, що спаслися в західній Европі. А що як справді війна?

Молодь — хлопці й дівчата — та люди старші, але здатні до зброї чи допоміжної служби, мають одну відповідь:

— Ми у перші лави! Українці перші зачали борню з большевиками ще 1917 р. і сьогодні українці мусять бути перші, що стануть до боротьби за свій народ і кращий лад у світі.

Українська молодь, а теж і деякі старші рахуються з тими можливостями навіть і чути не хочуть про виїзд кудинебудь із Европи, бажають залишитись якнайдовше як найблище Батьківщини. Та яка доля жде на випадок війни ті десятки тисяч наших скитальців; старших людей і родин з малими дітьми?

Чи не засуджені ці люди у такому випадку на повну загладу, на певну смерть?

І ось у цей момент, у цей критичний і може останній мент, виринає перед американськими українцями на всей ріст питання допомоги тим людям передістатись за океан.

Допоміжну руку мусить простягнути у цей важкий час широкий загал нашого громадянства.

Найбільшою перешкодою для наших людей підписати афідевіти — це справа приміщення.

— А де їх подію, коли приїдуть? — так каже майже кожний тутешній громадянин, коли виринає питання підписати той документ.

Справді, сьогодні тут доволі важко найти помешкання. Та чи ця перешкода є аж так непоборима, щоб при добрій волі була перешкодою допомогти тим людям?

Нині ми тут в Америці входимо теж в орбіту воєнних можливостей так, як ці люди, що нині в Европі.

Ми щасливі, що доля охоронила ще від воєнного знищення наші хати, наше майно, наші родини.

Чи проте не маємо обовязку поділитися дечим з того, що Провидіння для нас охоронило, з тими, що з вини того ворога, що і нам нині загрожує, усе втратили?

Чи дійсно так дуже оскорбили б ми себе, коли б дали де у бизменті на місяць-два приміщення тим нещасним людям? Чи хочби допомогти їм, занявшись тим щиро, найти їм який куточок і працю?

Знаємо призвища багатьох українських патріотів, що виконали цей свій християнський обовязок. Знаємо багатьох українців, що повисилали і по кільканадцять афідевітів для цілком чужих людей.

Але знаємо і таких, що багато говорять про патріотизм і допомогу, а самі відмовляються виставити навіть один афідевіт для своєї рідні.

Чи не впаде забагато сліз, а може і крови, на сумління таких людей, на випадок якогось катаклізму?...

Всі говоримо про війну, всі газети про неї пишуть.

А що як справді війна?

М. Б.

УКРАЇНСЬКІ ФІЛЬМИ НА СКИТАЛЬЩИНІ

На початку лютого б. р. показувано в кінотеатрі „Фільмпалас" в Авґсбурзі (Баварія) німецький фільм нової продукції пд наголовком: „...а над нами небо" з улюбленим німецьким артистом Гансом Альберсом. Перед останнім сеансом в фоає кінотеатру та в залі чути було довкруги українську мову. Це звертало увагу німців, які до них, як взагалі до чужинців, ставляться дуже негативно та вороже. Вони не могли ніяк зрозуміти чому це в театрі зібралося нараз стільки „авслендерів".

Картина розказувала про сучасну німецьку буденщину, про спекулянтів, чорний базар, показувала руїни Берліну. Сам фільм не дуже то цікавив українців і вони ждали чимшвидше його кінця. І коли в залі знову заясніло світло, німці піднялися і почали залишати кінотеатр. Українці зате сиділи далі на своїх місцях, немов прикуті до крісел. Підсміхаючись іронічно німці шепотіли між собою: „От „авслендери", навіть не знають, що фільм скінчився і далі сидять".

Тим часом ті чужинці-авслендери знали добре нащо вони ждуть. І коли заля опорожнилася від німців, двері закрито, згасло світло і з екрану понеслася українська музика.

За музикою показався український напис: „Кінофільм **„Солук"** показує хор „Капелю бандуристів".

І присутні українці з цікавістю оглянули сфільмовані сцени з концерту загально-відомого хору „Капелі бандуристів" ім. Тараса Шевченка, що його неоднократно могли подивляти на таборових сценах. Вживаючи цілком поправно фільмових засобів, творець фільму дав змогу глядачам прослідкувати ще і на екрані високе мистецтво керівників капелі Г. Китастого і В. Божика, жаліючи, що цей фільм тривав тільки коротких 15 хвилин.

Залишаючи залю в українців мимоволі відізвалася гордість за незвичайну живучість української еміграції, за її велику працю.

Питаючись автора цього короткого метрожевого фільму П. Б. Солука, чому його не показано і німецькій публиці, ми одержали відповідь, що він має дозвіл показувати його тільки в закритих залях для обмеженого числа глядачів.

Б. Солук, молодий фотограф, уже з самого початку після приходу американців зорганізував своє власне фотоателіє, роздобув не тільки звичайні, але і апарати для фільмування ібез нього не могло обійтися ні одне більше українське національне свято, ніодна українська імпреза, ніодин з'їзд „Пласту" чи „Союзу Української Молоді". Його бачили, як він знімає на плівку фраґменти з таборового життя і ніхто не знав навіщо він це робить.

За якийсь час в розпродажі появилася фото-газета його видання. В цій газетці поміщував він знимки з життя українців на еміграції. Цієї фотогазети вийшло всього кілька чисел, бо не в ній він бачив своє призначення і ціль. Працюючи далі невтомно, роздобуваючи і видаючи великі маси грошей, п. Б. Солук зарепрезентував одного дня українському громадянству по таборах коротко-метражеві фільми-репортажі: „Свято Весни" з українського Джемборі в Міттенвальді в природніх красках, фраґменти „Свята Героїв" в Авґсбурзі і врешті синхронізований короткометражник „Бандура".

Слухаючи його оповідань, скільки зусиль та енергії і очевидно гроша вимагає накручення короткого українського фільму, ми мусіли подивляти його. Незацікавленність українців, перешкоди від німців з однієї сторони, і власний запал та завзяття з другої сторони — ось два полюси між якими ішла його праця.

Із своїми фільмами п. Б. Солук об'їздить українські табори в Німеччині. Дуже добре було б, щоб ці фільми спровадити до Америки і показати їх по більших українських осередках. Такі фільми переконали б про працю і положення у к р а ї н ц і в на скитальщині більше, як сотки різних статтей по часописах.

Б. Солук, хоч зданий на власні сили і без більшої фінансової підтримки, повен різних плянів та думок. Тепер він працює над щонайменше одногодинним звуковим фільмом п. н. „Життя скитальців" і переговорює з українськими театральними колами, щоб виєднати акторський ансамбль для накручення нормального фільму з нормальною акцією.

Якщо намагання п. Б. Солука вдадуться, то це буде не тільки великим здобутком українців на скитальщині, але й не малою сензацією для українців загалом.

М. Дольницький.

Степан Любомирський.

ВАРІЯНТ СТИХІЇ

б)

(Докінчення).

Бар, як звичайно, гомонів шклом, пивом і розмовами. Хмари цигареткового диму прислонювали ясність сцен і умів, та це нікому не перешколжало з запертим віддихом слухати і широко відкритими очима приглядатись першому механікові ескадри капітана Ставного. Бар цілий гомонів його басовим голосом:

— Бойс!! — верещав червоний від оповідання механік, звичайно службова і поважна людина, тепер зовсім не те. — У хвилині, коли ми вже сиділи... під горою, вважайте, ви розумієте, що це значить сідати під горою одномоторовою машиною, ви розумієте!? У хвилині, коли ми вже сидимо на землі, як квочка на покладках, чуємо стрілянину, пекло, мітраліези, гранати, кольти, все!... Дух нам запирало — і механікові дух заперло і він мусів відкрити його цілою шклянкою пива, — а капітан, як градова хмара першої величини, ані не дригнув, ви знаєте старого добре, але такого ви його не знаєте! Сто разів зимніший і сто разів міцніший, бойс, це була розкіш!... — механік розливався в похвалах свойого зверхника. — Це був день!! Як ми вгріємо у ліс із всіх чотирьох мітраліез аж відгомін пішов тими горами, якби хтось на гармонії витягнув!... Ви знаєте цей звук?... Такий довгий... гуууу! Відгомін у горах!... Чудова річ!... Одна ракета блиснула недалеко, наші були близько!... Наші, а за ними рашен!... москалі!... Я вхопив за пістолю, а капітан лиш по лісі зі всіх мітріліез, як горохом... Потім наші вибігли до нас, уявіть собі дипльоматичну пошту мали ще із собою, не знищили ще, чекали, знали, що ми їх вирятуємо... Бойс, я мало не плакав... Зістрілили їх большевики, але вони вискочили на час з парашутами і низько над землею... Ліси дали сховок, лиш гранична сторожа відкрила випадок... Стара добра Вельві згоріла в тих лісах, але наші хлопці цілі!... Добігли до нас і зразу до машини... А капітан знов тільки трррру!! зі всіх мітраліез по лісах, аж вогонь пішов зі всіх дул і тоді пропелер в рух і знов мітраліези... Скажіть, чи у війні вони теж так гарно нам грали?... — питав перший механік, заслуханий ще у звук цих скорострілів...

Ніхто не умів дати відповіді. У війні вони так часто грали...

Широкими, камінними східцями поволі сходив худощавий капітан. Склав звіт полковникові, сказав йому про все, що міг сказати. Решту мусів промовчати. Знав, чому. Мав руку полковника, що справа буде на цьому полагоджена.... Може.

Але чи на цьому її кінець Чи на цьому молоде покоління пристане у свойому далекому поході?... Чи воно остане глухе на дальший зов, чи воно піде знов і знов і так у безконечність?... Тих людей манила боротьба, манила далека мета... Вони підуть і будуть йти...

Капітан тямив кожний рис молодого обличчя від хвилини щасливого рятунку. Там не було страху, або зневіри. Там було орленя, вогонь... А це багато.

Чим супроти цього були свіжі чи старі сліди куль на машині? Вони звичайні у тому світі...

На вулиці пристанув біля свого авта. Хотів закурити. Дижурний підстаршина поздоровив його при переході, капітан майже не помітив...

Але тепер відчув дві постаті, що пристанули за його плечима.

Пізнав.

— Це ви... — шепнув сухо.

— Так, це ми...

Ясніша тінь простягнула мяким рухом щось у його сторону.

— Візьміть це... від нас... для вас.

Капітан стиснув в долоні міртовий вінок і в задумі глядів за двома тінями, що тихо відійшли на свій далекий шлях.

(Кінець).

КОЖНИЙ СВІДОМИЙ АМЕРИКАНСЬКИЙ І КАНАДІЙСЬКИЙ УКРАЇНЕЦЬ ПОВИНЕН БУТИ ЧЛЕНОМ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗУ.

Безсмертна Катерина

ПІДГОТОВКА ВЕЛИКОЇ ІМПРЕЗИ УКРАЇНСЬКОЇ МОЛОДІ В НЮ ЙОРКУ.

Точно 110 років тому, в році 1838, Шевченко написав свою поему „Катерина", присвячуючи її Василеві А. Жуковському, при допомозі якого викуплено Шевченка з кріпацтва. В „Катерині" чи не вперше заблис поетичний геній Шевченка в цілій своїй величі і ця поема широко відкрила серця українців для всіх дальших незрівняних творів Шевченка. Яку безмежну скалю почувань збуджує цей твір і як глибоко він в саму душу входить. Скільки найбільш інтимних дрогань душі і скільки сліз полекші та співчуття викликала вже ця поема! З першою її появою вона цілком полонила всіх, кому тільки попала до рук. Читаючи її, плакали жінки, в глибоку задуму попадали чоловіки, пісні складали кобзарі і всі наче самі переживали гірку долю безталанної Катерини, обрану в таку незрівняну форму Шевченкового вірша. Микола Аркас написав на цій базі оперу той ж самої назви і „Катерина" стала безсмертна. Її, цю безсмертну „Катерину" вже вкоротці, бо 6-го червня, побачимо на сцені великої авдиторії Скул оф Фешин Дизайн при 24-тій вулиці в Ню Йорку. Вона буде центральною точкою програми великого культурного фестивалю, в цілости присвяченого пам'яті та ідеям Шевченка і влаштованого американсько-українською молоддю нюйорської митрополітальної округи. До цеї великої імпрези вже від початку року ведеться інтензивна підготовка, з таким самим розмахом, завзяттям і солідністю, як їх вже нераз і з різних нагод наша молодь виявила. Читачам буде інтересно познайомитись з деякими подробицями підготовки, що їх „автор цих рядків" мав можність спостерігати під час припадкової приявности на одній з проб.

Проби до опери Катерини відбуваються кожного понеділка ввечорі в залі Вашингтон Ирвінг Гайскул при Ирвінг Пл. В них бере участь біля 60 осіб, хлопців і дівчат, що співають в хорі, крім якого десятка танцюристів, що теж виступатимуть в опері під проводом відомого свого керівника, Івана Фліса. Хором диригує вже традиційний молодий і спосібний дирігент споміж цеї ж молоді, проф. Степан Марусевич. Біля фортепіяну була Ольга Дмитрів, що є теж головним аранжером імпрези. На фортепіяні їй допомагає Марія Шумейко. В Головних ролях опери виступають: в ролі Катерини — відома наша солістка Марія Полиняк-Лисогір. Ролю Андрія виконуватиме тенор Євген Крук. В дальших ролях та в хорі беруть участь багато співаків і артистів відомих вже і зі сольових виступів і теж на американських сценах, як, наприклад, сестри Марія і Стефанія Боднар, та інші.

Проба — це ще не вистава; немає ще декорацій, артисти в своїх щоденних одягах і т. д., але ця проба в підготові молоді до своєї великої імпрези, це вже сама по собі імпреза, на яку не надивишся і якої не наслухаєшся. Аж жалко, що ці проби закриті для публики. Але організатори і виконавці імпрези знають, що роблять. Для мене — це вже цілком вистачало б, але це ще далеко не задовольняє їх самих, головно, їх дирігента С. Марусевича. Той прямо з неімовірною впертістю завжди і завжди завертає кожну пісню, кожний рух і співаки ще добре не розспівались, а він вже махає напоперек руками і кричить: „трай егейн". І вони пробують, хоча я ніяк не розумію, що вони ще хочуть випробувати.

Під час проби трапився ще один знаменний факт. Проба вже відбувалась, як на залю скромно, але сміливо увійшла пані, яку навряд чи можна б зарахувати до цеї молоді вісом, але яка цілком певно належить до них своїм духом та своїм наставленням. Середнього росту, з гладкою зачіскою та закрученими на голові косами, з гідністю справжньої лейді одягнена — це п-ні Тетяна Кошиць, дружина покійного композитора, дирігента і чемпіона української пісні в широкому світі, проф. Олександра Кошиця. Тільки прийшла, зразу скинула пальто і вже біля сцени. Це справді незабутній образ такої вже не першої зустрічі цеї живої і безпосередньої учасниці найбільш тріюмфального походу української пісні в світі, зв'язаної з ім'ям Олександра Кошиця; зустрічі з цими, що вже народилось в Америці, дістали неоцінену спадщину Кошицевої співочої культури і тепер її розгортають. З якою глибокою і щирою пошаною відносяться ці молоді люди до своєї достойної учительки і з якою увагою вони слухають кожного слова її поради та слідкують за кожном її рухом. А п-ні Кошиць сама почувається і поводиться між ними прямо як подруга, як старша сестра. Вона весь час стоїть перед сценою, рухами голови виявляє своє признання, або невдоволення з виведеної сцени, чи виконаної пісні і, вкінці, сама виясняє і демонструє як повинно бути. А щоби ви хлопці замісць „музики" та не говорили „музеки", то довайте, зарицитуємо — пропонує п-ні Кошиць і п'ять десятків хористів повторюють за нею, наче діти молитву за матірю: „Ануте, музики, заграйте рідної, щоб весело було; ми будемо танцювать". І танцюють.

Чи може бути кращий образ, як масовий хоровід трьох десяток молодих дівчат на сцені? Але й це п-ню Кошиць ще не задовольняє. І вона, разом з дівчатами, береться з ними за руки і це справді розкіш бачити цю достойну даму, як вона разом з тими, що їх Шевченко „рожевим цвітом" в своїй „Катерині" називає, на сцені масовий танок виводить. І як вкінці весь хор на повний голос проспіває:

„Україно люба, веселий наш краю,
Де краще є в світі, над тебе мій раю"...

тоді вам справді ввижається рай, що міг би бути в Україні і якого немає.

Це тільки короткі фрагменти і тільки з підготовки до імпрези. Якою ж тоді буде сама імпреза! Треба тільки сподіватись, що широкий загал українського громадянства Ню Йорку та околиць нагородить труд своєї молоді і кожний вже відразу зарезервує собі час на цей день 6-го червня, і місце в авдиторії Скул оф Фешин Дизайн при 24-тій вулиці. Інші організації і товариства повинні запам'ятати собі цю дату і не назначувати на неї жодних інших імпрез. Цей Шевченківський Фестиваль української молоді в Ню Йорку повинен перемінитися у справжню маніфестацію наших почувань до Шевченкових ідей та нашого відношення до нашої молоді, що з таким великим накладом праці, труду і коштів цю імпрезу влаштовує.

пб

В кожній українській хаті повинен знаходитися часопис „Свобода".

РЕЗОЛЮЦІЇ

ЗАГАЛЬНИХ ЗБОРІВ ОРГАНІЗАЦІЇ „САМОПОМІЧ".

Ухвалені в Ню Йорку, дня 18. квітня 1948 р.

Як уже повідомлено, в неділю, дня 18. квітня Організація Самодопомоги Нової Української Імміграції продовжувала в Ню Йорку свої перші звичайні загальні збори, на яких крім дискусії над діяльністю та дальшими плянами, зміни статуту і вибору нової Управи, ухвалено теж ряд резолюцій, що їх подаємо в цілости:

1. В почутті належної вдячности для Уряду ЗДПАмерики та українського громадянства за дотеперішню піддержку нашої імміграції, а зокрема індівідуально для тих всіх, що подали нам братню руку й допомогли нашому приїздові до Америки, II. Загальні Збори української нової імміграції взивають всіх нових імігрантів включитися в організаційно-культурну сітку існуючих українських громадських установ, та сумлінною, відданою працею сплатити затягнений довг вдячности.

2. Загальні Збори стверджують, що перша фаза, коли темні сили хотіли наклепами на нових імігрантів — в формі твердження про безварісність та деструктивність новоприбуваючого елементу, — викопати прірву між новими і старими українськими імігрантами, проминула. Сьогодні при наявності позитивної спільної праці нових і старих, близького взаємного пізнання, всякі подібні ворожі спроби, звідкіля б вони не походили, засуджені на повну невдачу.

3. Збори нотують цей відрадний факт, та взивають дальше шукати як найтіснішого зближення із старою імміграцією, прислуховуватись до їхнього довголітнього досвіду на цій зімлі, щоб у спільній праці творити нові цінности нашого національного життя, дати якнайбільший позитивний вклад в політичний, культурний, та господарський розвиток нашого громадянства й Америки, а до українсько-американського громадянства апелюють посилити координацію у всіх ділянках народного життя.

4. Стверджують, що наша організація, яка повстала силою тодішніх умовин, і для новоприбуваючих, що почували-ся по приїзді до нової країни чужо й самотно, стала першим організаційним вогнищем, в якому вони черпали моральну силу для праці в нових складних умовинах, виправдала своє існування. Вона давала перші інформації, вишукувала мешкання, працю, давала найконечнішу грошову допомогу, а — що найважніше — дала змогу новим імігрантам нав'язати контакт із старою імміграцією, та повільно вростати в новий грунт.

5. Тому взивають новоприбувших не творити нових, малих товариств, а піддержати цю одну, потрібну організацію. Зберігаючи на кожному кроці нашу традицію, культуру і батьківську віру, виявити своєю гідною поставою і творчою працею правдиві вартості нашої імміграції й українства серед американців, та активним ширенням правди, здобувати серед американських громадян симпатії і піддержку для визвольних змагань українського народу.

(Докінчення на стор. 4-тій).

З ЖИТТЯ ГРОМАД і ОРГАНІЗАЦІЙ

ДІТРОЙТ, МИШ.

Пошана славним жінкам.

Відділ 58 С. У. А. імені Олени Теліги подає до відома, що влаштовує величаву жалібну академію дня 13. червня б. р. в память трьох визначних жінок: Людмили М. Старицької-Черняхівської, Олени Теліги та Харити Кононенко.

Харитя Кононенко, це організаторка жіноцтва, пласту, діточих садків і т. п. Олена Теліга, поетка і письменниця. Ці дві жінки передчасно скосила ворожа куля. Одна в 42 році, а друга в 35 попрощались з цим світом. Закатували їх большевики.

Л. М. Старицька Черняхівська прожила 73 роки і оставила по собі велику літературну спадщину та визначну громадську працю. Зазнала вона багато лиха під большевиками. Спершу арештувала большевицька влада її молоденьку доню Рону. Впродовж кількох літ мати не могла навіть її відвідати, бо ворог не дозволяв. Її муж передчасно попрощався зі світом, а в 1941 р. заарештовано її враз зі сестрою Оленою Стаценко. Арештовано тоді більше число свідомих людей та посадили їх в Лукіянівську тюрму. Коли большевики відступали перед німцями не хотіли зіставити вязнів в живих і живцем спалили. Згинули так всі, а між ними і Старицька-Черняхівська.

Вона була сестрінницею великого українського композитора Миколи Лисенка. Покійна Харитя Кононенко була теж її рідня.

Пошанували ці три жінки сполучені жіночі організації Канади, а наші молоденькі Союзянки теж постановили пошанувати їх память в Дітройті, тим більше, що відділ їх носить назву О. Теліги. Громадяни з Дітройту і околиці повинні взяти в тім святі численну участь. Це буде доказом, що вміємо шанувати память тих, котрі віддали своє життя за український нарід. Тим оцінимо теж працю маладеньких наших Союзянок, котрі щойно починають народну працю. Це свято буде їх першим великим святом від часу заснування їх відділу, себто від року. Честь їм, тим молоденьким нашим дітям тут родженим, що вміють цінити працю наших мучениць. Це є доказ, що український дух сильний і не зігнесь перед ніяким ворогом.

Святочний реферат виголосить недавно прибувша зі скитальщини пані Н. Дорошенко, дружина проф. Д. Дорошенка, який перебуває тепер в Канаді.

Пані Дорошенко, сама славна артистка і декляматорка, це бувша студентка М. Старицької.

Заходом філії С. У. А. в нашій громаді буде ще лекція, присвячена памяті славного жіноцтва України княжої доби. Це буде 4-го травня в Народнім Домі. Відчит дасть теж скиталька, пані Марія Слівінська, котра приїхала з рідньою до своєї шкільної товаришки адвокатки пані М. Бек.

Пані Слівінська, яка покінчила студії гри на піяні, збільшить ряди нашого активного жіноцтва в Дітройті й як таку ми її радо витаємо. Ми певні, що її доклад притягне багато слухачів.

Марія Сена,
заст. гол. С. У. А.

ВУНСАКЕТ, Р. АЙ.

Свято Української Культури.

Союз Українок ім. О. Кобилянської в Вунсакет, обходив 11-го квітня б. р. 15-літній ювилей свойого існування. Обходив не якбудь, але Святом Української Культури. По панахиді, у місцевій церкві, за померших членів товариства, велика театральна заля Народного Дому виповняється по береги. Зláється зібралася вся українська громада і місцева і замісцева. Оглядають з заінтересованням невеличку, але як же гарну виставку українського, народного мистецтва, розміщену у бічній кімнаті. Найшлися тут і прекрасні вишивані фелони, сорочки, чудові, низинкою шиті рушники, портієри, обруси та серветки, незрівнаної краси український килим, гуцульський киптар, та прегарні гуцульські різьби, як хрест, рамці, касетки, пудерничнки і декораційні тарілки, та писанки. Серед тих мистецьких творів три невеличкі гливяні урни, а в них збережена дорогоцінність, земля з рідних піль, з Великої України, Галичини та Закарпаття.

Починається свято американським гимном. По вступнім слові п. М. Липської, члениці Союзу Українок співають свій гимн. Відтак п. Р. Вецал здає звіт з праці товариства. Не можна здива вийти, скільки муравлиної праці виконали члени товариства, скільки гроша вони зібрали та жертвували на різні національні цілі. А потім пішов симпатичний концерт. П. Ліза Титарук-Оверко співає своїм ніжним сопраном пісні „Чого вода каламутна" та „Видно шляхи полтавські". П. Надія Железіхвська чарує слухачів мистецькою, з великим чуттям і запалом виголошенію, прекрасно деклямацією-етюдом, ілюстрованою піснями, на тему „Рідна пісня". Проф. М. Кокольський виголошує, достроєний до хвилі, реферат на тему „Українська культура", в якому охоплює всі ділянки українського мистецтва, та виказує його органічний звязок із народним мистецтвом, як рівнож підкреслює працю українців на полі наук. П. Клавдія Білон блестить своїм металічним сопраном в піснях „Вівці мої", „Ой не світи" та „Веснівка". П. М. Липська виголошує з глибоким зрозумінням поему Івана Франка — Каменярі. П. Осип Марціник співає прегарним барітоном „Думу про Ничая", „Як почуєш в ночі" і Татарський полон. П-на Оксана Білон грає ніжно на піяні вальс Шопена. Свято закінчує п-ні Клавдія Білон палким закликом до праці, до пошановання рідної культури та рідної мови, цитуючи слова канадійського державного мужа, що той громадянин є добрим канадійцем, хто є добрим українцем. Зібрані вислухали з запертим віддихом гарної програми. Здавалося, що то рідні руки сплітають вінок з чорнобривців, рути, васильків та мяти.

По концерті жіноцтво укладає столи і приявні засідають на чай та на милу товариську гутірку. При тому памятають і про грошеву збірку, яку призначують на Наук. Тов. ім. Т. Шевченка в Ню Йорку.

Дивуєшся великій посвяті української жінки, коли подумаєш, що на її слабкі руки лягає цілим тягаром і вся домашня праця, і виховання дітей і робота при фабричному станку. Таке жіноцтво це запорука нашого світлого майбутнього.

Честь вам за те, українські жінки!

М. К.

БРИТАНІЯ ВИЗНАЛА НОВОГО ВОЛОДАРЯ ЄМЕНУ.

Лондон, 22. квітня. — Британський уряд визнав вчора Сейфа ель Іслям Агмед новим правним володаремЄмену. Британський король Юрій вислав новому володареві свої поздоровлення, подібно як і міністер Бевин вислав їх єменському міністрові закордонних справ.

ПОЛЬСЬКИЙ СТАРО-КАТОЛИЦЬКИЙ АРХИЕПИСКОП З'ЄДНАВСЯ З РИМОМ.

Варшава, 22. квітня. — Мартин Владислав Фарон, архиепископ незалежної т. зв. старо-католицької церкви в Польщі, та його двох безпосередніх помічників зголосили своє з'єднання з Римом та підпорядкування Папі. Їх прийнято.

Резолюції

(Докінчення зі стор. 3-тої).

6. Збори взивають всіх повести послідовну бортьбу проти всякої підривної большевицької роботи серед наших громадян.

7. Збори стверджують, що акція допомоги нашій скитальщині йшла за повільним темпом і не розгорнулася так, як цього сподівалися від Америки наші брати в Европі, — тому взивають усю нову імміграцію як найінтенсивніше піддержати допомогову акцію.

8. Тому, що й досі ще не проминула небезпека примусової репатріяції політичної еміграції, Збори відкликаються до сумління всего культурного світу, а зокрема до Америки, щоб врешті й цю проблему вирішив в дусі демократії, в дусі свободи людини, і як найскорше отворив свої границі для переселення нещасних жертв політичного терору, а до українського громадянства відкликаються, щоб воно в прискореному темпі подало конечну допомогу, моральну й матеріяльну в переселенні своїх братів, які ще досі мучаться в таборах в Европі.

9. Збори стверджують, що український народ сьогодні веде на всіх своїх землях збройну бортьбу з ворогом-окупантом, що Українська Повстанська Армія дивує весь світ своєю рішучістю, відвагою та геройською самопосвятою. Перед чином цих героїв Загальні Збори клонять свої голови, та взивають все українське громадянство докласти всіх зусиль, щоб подати їм всебічну моральну й матеріяльну допомогу.

10. Збори висловлюють свою вірність нашій скривавленій Батьківщині і прирікають неухильно та незломно піддержувати стремління українського народу: осягнути святу мету — волю й створити Самостійну Українську Державу.

На цих самих зборах вибрано нову Управу організації, в склад якої увійшли:

1: д-р В. Калина, голова; 2. В. Баранецький, перший містоголова; 3. д-р В. Пушкар, другий містоголова; 4. М. Бойчук, член управи; 5. О. Бісик, член управи; 6. інж. П. Красноніс, член управи; 7. проф. Б. Крушельницький, член управи; 8. д-р Шандор, заст. члена управи; 9. проф. М. Кокольський, заст. члена управи; 10. Головей, контрольна Комісія; 11. д-р Я. Макарушка, конт. Ком.; 12. д-р Р. Осінчук, контр. Ком.

„Самопоміч" має свою домівку при 33 Іст 7-мій вулиці, Ню Йорк 3.

ПОСМЕРТНІ ЗГАДКИ

Дня 8. квітня 1948 р. померла в 52. році життя
ВАРВАРА ШАНДРОВСЬКА
довголітня членкиня і вісімнадцять років предсідниця від. 290 У. Н. Союзу в Куртіс Бей, Мд.

Покійна вступила до Союзу в 1916 році. Походила зі села Саповa, пов. Підгайці, Галичина. Полишила в смутку мужа Миколу, подружженого сина Івана, подружену дочку Марію, 3 внуків і сестру Магдалену.

Тлінні останки Покійної відпроваджено в супроводі родини, знаімих і членкиць від. 290 з дому жалоби дня 12. квітня до української католицької церкви св. Петра й Павла, а відтак на цвинтар св. Хреста. — В. ТА П.!

М. Іванюк, секр.

Донмор, Па. — Тут помер
МИХАЙЛО СЯНСЬКИЙ,
член від. 409 У. Н. Союзу. Покійний походив з Карпатської України, прожив 60 літ. Був забитий в майні й полишив в смутку жінку, вісім доньок і трьох синів.

Похорон відбувся 19. квітня з церкви св. Михаїла в Донмор. — В. В. П.!

Е. Гришко, секр.

ВСТУПАЙТЕ В ЧЛЕНИ У. Н. С.

ТАРЗАН, ч. 1832. Тарзанова нагода.

Коли Тоглат ще раз підскочив, Тарзан зігнувся...

...і вхопивши обома своїми руками його могутню ногу, підкинув його високо вгору.

Товстий малпюк гримнув собою об землю...

...а тоді малпочоловік вискочив на нього зверху.